

3

Uit de praktijk

Toezicht op rechtspersonen neemt snelle vlucht

Rechtspersonen staan in Nederland onder doorlopend toezicht van Justis. Dit doorlopend toezicht is gericht op het opsporen en voorkomen van misbruik van rechtspersonen. Het toezicht heeft in de laatste maanden van 2012 en de eerste maanden van 2013 een snelle vlucht genomen: in 2013 is het aantal verstrekte risicomeldingen meer dan vervienvoudigd ten opzichte van dezelfde periode in 2012.

In het kader van het doorlopend toezicht op rechtspersonen levert Justis risicomeldingen aan verschillende toezichthouders en opsporingsinstanties. In samenwerking met deze ketenpartners levert Justis een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van bijvoorbeeld witwassen en faillissementsfraude. Een goede samenwerking met de ketenpartners is essentieel voor het succes van het toezicht.

Werking van het toezicht

Op basis van informatie van de Kamer(s) van Koophandel, de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens, het Justitieel Documentatie Systeem en het Centraal Insolventieregister vindt een automatische analyse naar mogelijk misbruik van rechtspersonen plaats. Deze automatische analyse kan telkens zo worden ingesteld dat deze aansluit bij wensen, ervaringen en nieuwe ontwikkelingen bij afnemers, politiek en maatschappij.

Wanneer de automatische analyse een mogelijk risico op bijvoorbeeld witwassen vindt, wordt een melding aangemaakt. Deze meldingen worden vervolgens door ervaren onderzoekers bij Justis beoordeeld. Daarbij wordt waar nodig aanvullende informatie opgevraagd bij o.a. de Belastingdienst, het UWV, de Inspectie SZW, het Kadaster en de politie. Als de verzamelde informatie wijst op een risico op misbruik van de rechtspersoon, wordt een risicomelding afgegeven aan de afnemers die het misbruik het beste kunnen bestrijden. Afnemers van risicomeldingen zijn o.a. de FIOD, de Belastingdienst, de politie en het Openbaar Ministerie.

De instanties die de risicomeldingen mogen ontvangen, kunnen daarnaast ook risicomeldingen verzoeken. Dit kan bijvoorbeeld bij bedrijven waar zij al onderzoek naar doen.

Overleggen met ketenpartners

Het doorlopend toezicht op rechtspersonen is opgezet als een ketenbrede aanpak. Deze aanpak is echter alleen effectief als de risicomeldingen aansluiten op de prioriteiten en mogelijkheden van de afnemers. Justis voert daarom structureel overleg met de afnemers over (gedeelde) prioriteiten en de bijbehorende wensen. De risicomeldingen worden daar zoveel mogelijk op afgestemd. Tegelijkertijd geeft Justis inbreng voor (nieuwe) prioriteiten op basis van de ervaringen met het toezicht.

Behaalde successen in de opvolging van risicomeldingen

De risicomeldingen die Justis afgeeft, brengen de afnemer op het spoor van misbruik of bevestigen het vermoeden van misbruik van een rechtspersoon. De tot nu toe afgegeven risicomeldingen hebben geleid tot de nodige actie van afnemers. Zo zijn bijvoorbeeld door de Belastingdienst veertien bedrijfsbezoeken afgelegd, waarbij in negen gevallen de aanzet is gegeven om de boekhouding veilig te stellen. Tevens zijn bij negen rechtspersonen de belastingaangiften nader onderzocht en is van vier rechtspersonen het BTW-nummer ingetrokken. Tot op heden zijn vier bestuursrechtelijke en acht strafrechtelijke onderzoeken gestart, waarbij het OM in twee gevallen is overgegaan tot vervolging.

Cijfers

Het toezicht heeft in de laatste maanden van 2012 en de eerste maanden van 2013 een snelle vlucht genomen. Er worden meer meldingen verstrekt en deze meldingen worden actief opgepakt door de afnemers. In 2012 heeft Justis cumulatief 30 risicomeldingen en risicomeldingen op verzoek verstrekt aan zijn afnemers. In 2013 zijn dit tot en met de maand mei cumulatief reeds 26 meldingen; meer dan een vervienvoudiging ten opzichte van dezelfde periode in het vorig jaar (zie grafiek 1).

Grafiek 1: Aantal cumulatieve risicomeldingen en risicomeldingen op verzoek

